

Draga braćo u biskupstvu, braćo i sestre u Kristu,

1. *Ad occasum tendimus omnes!* Svi idemo prema svome zalasku. *Ad occasum*, odnosno prema zapadu, sunce zalazi, dok *ex oriente lux* – s istoka izlazi sunčeva svjetlost.

Meni osobno, ove latinske riječi imaju dvostruko značenje: egzistencijalno i zemljopisno. Egzistencijalno, jer me moje godine približavaju večeri života; zemljopisno, jer, nakon 20 godina provedenih u ulozi Papinskoga predstavnika na Istoku, gdje Sunce izlazi, moje poslanje sada vodi na Zapad, u ovu plemenitu zemlju Hrvatsku, u narod slavne nacionalne i kršćanske povijesti.

Zahvalan sam Svetom Ocu Lavu XIV. što me imenovao apostolskim nuncijem u Hrvatskoj i radostan sam što sam poslan kao njegov predstavnik među vas i za vas, kako bih svjedočio dubokoj povezanosti koja ujedinjuje Petrova nasljednika s Crkvom u Hrvatskoj.

Na početku ovoga euharistijskog slavlja predao sam vjerodajna pisma Njegove Svetosti Lava XIV. Njegovoj Preuzvišenosti mons. Draženu Kutleši, zagrebačkom nadbiskupu i predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije (HBK). Izražavam svoju punu spremnost na suradnju, osobito s vama, biskupima, za dobrobit i razvoj Crkve u Hrvatskoj. Moja prisutnost među vama izraz je pastoralne brige Svetoga Oca za sve, male i velike, biskupijske zajednice u Hrvatskoj.

Započinjem novo, premda kratko, putovanje s vama, čvrsto upravljajući pogled prema Kristu, *Oriens ex alto*, svjetlu koje izlazi kako bi obasjalo one koji hode u tami i upravilo njihove korake na put mira (*Benedictus*). U ovom razdoblju svojega života osjećam da sam poslan u Hrvatsku kako bih svoje srce obratio za rast u vjernosti, hrabrosti i milosrđu.

2. Mučenik Justin, čiji liturgijski spomen danas slavimo, daje izvanredno svjedočanstvo o tome kako ostati postojani u vjeri u Isusa Krista u svakom trenutku, čak i u najtežim kušnjama, „jer ovo – kaže Justin prefektu Rustiku koji mu sudi – dat će nam spasenje i pouzdanje pred najstrašnjim i sveopćim sudom našega Gospodina i Spasitelja“.

Prispodoba iz današnjega Evanđelja također govori o božanskom sudu koji je dio Povijesti spasenja. Bog, gospodar vinograda, odnosno Crkve kao mjesta spasenja, određuje strogu presudu „nevjernim vinogradarima“.

Zapadni svijet, osobito Europa, koja je sve više sekularizirana, odvojena od svojih korijena i ravnodušna prema vjeri u Boga i prema kršćanskim vrijednostima i načelima, u opasnosti je da se nađe pred istim, ozbiljnim sudom; vinograd može biti povjeren drugima, narodima na istoku, narodima Azije i Afrike, gdje su „vinogradari“, odnosno oni koji vjeruju u Krista, vjerniji i gorljiviji. Isusove riječi u današnjoj prisposobi opomena su upućena svakome od nas, osobito biskupima i svećenicima, da vjerni Evanđelju živimo i djelujemo, potpuno prijanjajući uz nauku i moral Crkve koja ga rasvjetljuje te da neumorno živimo onu ljubav koja ga utjelovljuje.

3. Među europskim narodima, hrvatski se narod ističe svojim kršćanskim korijenima. Križ je znak kršćanske civilizacije. Brojne crkve sa svojim zvonnicama obilježavaju ovo podneblje, baš kao što i križevi na vrhovima planina podsjećaju na njihovu uzvišenost. I mi sami nosimo male križeve kao ukras.

No ipak, sam simbol križa, kao prepoznatljiv znak u takvome društvenom kontekstu, ostaje prazan ako nas ne vodi k Raspetome. Križ je simbol naše vjerske pripadnosti, ali upravo je raspeti Krist srce naše vjere.

Istinskim se kršćaninom postaje samo u osobnom odnosu s Isusom Kristom, odnosu prožetom molitvom, predanjem, pokajanjem i ljubavlju prema njemu, Božjem Sinu koji se utjelovio i za nas umro na križu, a potom uskrsnuo od mrtvih kao naš Spasitelj.

On je središte našega života. Kao što je ljudskome tijelu potrebna duša, tako je i današnjoj kulturi potrebna autentična vjera u Krista. Mnogobrojne i hvalevrijedne kršćanske vjerske tradicije, koje su dio tisućljetne povijesti Hrvatske, neka ne budu tek kulturni elementi, već izraz duboke vjere u Krista, življene pojedinačno i zajednički, kao hrvatski narod, narod Božji.

U staroj poslanici Diognetu piše da „kršćani u svijetu predstavljaju ono što je duša u tijelu“. Neka stoga Crkva u Hrvatskoj bude duša hrvatskoga društva i neka Hrvatska, ponosna na svoju katoličku tradiciju, bude duša Europe koja teži zaniijekati svoje kršćanske korijene.

4. Evanđelist Matej predlaže nam još sugestivniju i, istovremeno, zahtjevniju sliku kada prenosi Isusove riječi upućene njegovim učenicima: „vi ste sol zemlje... vi ste svjetlo svijeta“. Dvije su osobe iz nedavne hrvatske povijesti bile sol i svjetlo za Crkvu XX. stoljeća: Blaženi Alojzije Stepinac i sv. Leopold Mandić. Još su mi draži sada kada sam među vama.

Kada sam bio Apostolski delegat u Jeruzalemu u razdoblju od 2017. – 2021. godine, u kapeli u Nuncijaturi sam pronašao bočni oltar, posvećen hrvatskom franjevačkom mučeniku Nikoli Taveliću, kojega je posvetio blaženi Alojzije Stepinac, tijekom svojega hodočašća u Svetu zemlju u srpnju i kolovožu 1937. godine.

Taj me oltar potaknuo da dublje upoznam lik blaženoga Stepinca. U njemu sam otkrio okus dubokoga duhovnog života ukorijenjenoga u Kristu. Pisao je da su izvori duhovnog života molitva, Sveto pismo i Euharistija i to je ono što je ostvarivao tijekom cijeloga svog života. Bio je svjedok kojemu se divimo i štujemo ga zbog njegovog intenzivnog duhovnog života, okrijepljenog svakodnevnim susretom s Kristom u svetoj misi, u razmatranju Božje riječi i u dubokoj marijanskoj pobožnosti. Uistinu, njegov iskren primjer odlučnog i postojanog vjernika pokazuje nam kako biti sol zemlje, autentični kršćani.

Svjedočanstvo blaženoga nadbiskupa Alojzija Stepinca, u potpunosti vjernog Papi i predanoga svome narodu, pruža nam također svijetao primjer hrabrosti. Ne hrabrosti jednog pojedinačnog herojskog čina, već hrabrosti ustrajnosti. Hrabrosti ispovijedati vjeru u teškim vremenima, kao što je rekao papa Pio XII. prilikom njegova uzdignuća na kardinalsku čast; hrabrosti ne popustiti pred prijetnjama i zavodljivostima političke vlasti; hrabrosti trpjeti za Krista i Crkvu; hrabrosti biti trajno siguran i blag pastir svojem narodu. Osjećam da je potrebna upravo takva ponizna hrabrost želimo li danas biti vjerodostojni pastiri.

Drugi Hrvat koji mi je posebno drag je sveti Leopold Mandić, s kojim dijelim krsno ime. Bio je apostol Božjega milosrđa koje je velikodušno dijelio u svojoj ispovjedaonici u kapucinskom samostanu u Padovi.

„Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš“ – riječi su Isusove. Ljubiti svoje neprijatelje zahtjevan je poziv koji traži obraćenje srca. Držeći pogled usmjeren prema Raspetome, možemo se suobličiti Njemu koji je molio oprostjenje za svoje mučitelje: „Oprosti im jer ne znaju što čine.“

Upravo se po milosrđu i oprostumu mjeri istinitost naše vjere u Krista. Hrvatski je narod pozvan biti milosrdan, živjeti pomirenje, promicati miran suživot među slavenskim narodima te nadvladati suparništva iz prošlosti, kako bi se putem dijaloga pronašao put novog zajedničkog zbližavanja. Prve riječi koje je papa Lav XIV. uputio svijetu nakon izbora na Petrovu stolicu bile su: „Mir sa svima vama“, dodavši: „To je mir uskrsloga Krista, razoružan i razoružavajući

mir, ponizan i postojan. Dolazi od Boga koji nas sve bezuvjetno ljubi.“ Istinski je mir, dakle, razoružan i razoružavajući, odnosno slobodan od napasti mržnje, osvete i suprotstavljanja, poput srca Boga Oca koji „otpušta nama duge naše“.

U današnjem svjetskom kontekstu neka riječi pape Lava XIV. i hrvatskom narodu budu poticaj za izgradnju mira putem pomirenja, zajedništva i zdrave suradnje među različitim državama, usmjerenu prema općem dobru. U nastojanju da se ostvari taj miran suživot među narodima, neka Evanđelje bude prava snaga obnove i neka molitva prati našu želju za mirom!